

## ERGENLERDE CİNSEL EĞİTİM<sup>1</sup>

### SEXUAL EDUCATION IN ADOLESCENTS

Arş.Gör. Aylin ÇAKŞAK

Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği,  
aylinpekyigit@hotmail.com, Çankırı/ Türkiye

### ÖZET

Amaç: Bu derleme, doğumdan itibaren başlayıp ölüme kadar giden süreçte, cinsel eğitimin önemini vurgulamak, toplumda bunun tabu ve mitler şeklinde yaygınlaşmasından çok bilimsel bilgilerin yayılmasında rol oynamak, topluma biyopsikososyal yönden sağlıklı bireyler yetişmesini sağlamak amacıyla yapılmıştır. Yöntem: Çalışma 15.08.2017-05.07.2018 tarihleri arasında kaynak kitaplar, PubMed, Scholar Google aracılığıyla “Ergenlik”, “Cinsel Eğitim”, “Ergenlikte Cinsellik”, “Puberty”, “Sexual Education”, “Sexual Education in Adolescent” gibi anahtar kelimeleri ile tarama yapılarak yürütüldü. Bulgular: Ergenlikte cinsel yaşam yeni bir boyut alır. Cinselliğin doğal ve olumlu sürecinin yanısıra taşıdığı riskler de göz önüne alındığında cinsel eğitimin zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Çocukların cinsel eğitimleri, doğumdan itibaren ailede başlar, okulda ve sosyal çevrede devam eder. Erken ve yanlış cinsel davranış sonucu en büyük tehlike, bulaşıcı hastalıklar, istenmeyen gebeliklerdir. Bununla birlikte suçluluk oranında, alkol-uyuşturucu madde kullanımında, okulla ilgili sorunlarda artış görülebilir. Sonuç: Cinsel eğitimin etkili olabilmesi için, eğitime ergenlik döneminden önce başlanmalıdır. Çocukluk döneminin her evresinde karşılanmamış cinsel eğitim ihtiyacı, yanlış ve fizyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan birçok soruna yol açabilir.

**Anahtar Kelimeler:** Ergenlik, Cinsel Eğitim, Ergenlerde Cinsellik

### ABSTRACT

Aim: In this review, starting from birth in the process leading to death, to stress the importance of sex education in society, the spread form of its taboos and myths play a role in many scientific information dissemination is made to ensure the upbringing society biopsychosocial aspects of healthy individuals. Method: The study included keywords such as “Adolescence”, “Sexual Education”, “Adolescent Sexuality”, “Puberty”, “Sexual Education”, “Sexual Education in Adolescent” through source books, PubMed, Scholar Google between 15.08.2017-05.07.2018. Results: In adolescence sexual life takes on a new dimension. Given the natural and positive process of sexuality as well as the risks it carries, sexual education becomes a necessity. Sexual education of children, starting from the birth since birth, continues in the school and in the social environment. The greatest danger of early and false sexual behavior is infectious diseases, unwanted pregnancies. However, there may be an increase in guilt, alcohol-drug abuse, school problems. Conclusion: In order for sexual education to be effective, education must begin before adolescence. The need for unmet sexual education in every phase of childhood can lead to many problems in the wrong, physiological, psychological and social aspects.

**Key Words:** Puberty, Sexual Education, Sexual Education in Adolescents

### 1.GİRİŞ

Tabiata göre varolma ve varolmayı sürdürme, en temel içgüdüdür. Üremek, yaşamın devamını sağlamak için hayatta kalmaktan sonra ikinci seçenektir (Karabekiroğlu, 2009: 122). Ergenlikte cinsel yaşam yeni bir boyut alır. Birey artık üreme yeteneğini kazanmıştır (Fortenberry, 2013: 10). Hormonların etkisiyle cinsel istekte ve uyarılmada artış görülebilir (Karabekiroğlu, 2009: 122). Cinsel davranışlar, yaşa, eğitime, sosyal çevreye, inançlara ve ırka göre çeşitlilik gösterebilir (Chandra, et. al, 2011: 10). Ülkemizde gençler arasında cinsel yaşama dair halen mitler, yanlış inançlar yaygındır (Kukulu, Gürsoy & Sözer, 2009: 57). Cinsel yaşama başlama yaşı, cinselliği ve üreme sağlığını etkileyen faktörlerden biridir. Cinsel yönden aktif olanların birçoğu ilk cinsel

<sup>1</sup> Bu çalışma 05-06 Ekim 2017 tarihli 2. Uluslararası Kadın Çocuk Sağlığı ve Eğitimi Kongresi’nde, sözel olarak sunulan “Ergenlerde Cinsel Eğitim” isimli bildirinin geliştirilmiş halidir.

ilişkinin ergen yaşlarda ve bilgi eksikliği içinde yaşamaktadır (Giray & Kılıç, 2004: 286). Çocuklara verilecek cinsel eğitim özellikle, fiziksel ve duygusal cinsel gelişim, üreme, kendine güvenli ve yeterli bir birey olmak, ilişkiler, cinsel davranış, güvenli seks, toplum, kültür ve din konularını içermelidir (Sungur, 1998: 104; Özcebe ve diğ., 2007: 166). Gerekli önlemler alınmadığında cinsel ilişki istenmeyen gebelikler ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar başta olmak üzere önemli riskler taşır. Burada ergen bireyin, geçmişte aileden ve çevreden aldığı cinsel eğitim, sağlık açısından büyük önem taşımaktadır.

### 1.1. Amaç

Bu çalışmadaki amaç, doğumdan itibaren başlayıp ölüme kadar giden süreçte, cinsel eğitimin önemini bilmek, toplumda bunun bir tabu ve mitler şeklinde yaygınlaşmasından çok bilimsel bilgilerin yayılmasında rol oynamak, biyopsikososyal yönden sağlıklı bireyler yetişmesini sağlamaktır.

### 1.2. Kapsam

Bu çalışma Türkiye’de ve dünyada, ergenlerde cinsel eğitimin fiziksel, bilişsel ve sosyal yönden önemini vurgulayan çalışmaları kapsamaktadır.

### 1.3. Yöntem

Bu çalışma 05.07.2017-05.07.2018 tarihleri arasında alanda yazılan teorik kaynaklar ve PubMed, Scholar Google aracılığıyla “Ergenlik”, “Cinsel Eğitim”, “Ergende Cinsellik”, “Puberty”, “Sex Education”, “Sexual Education in Adolescent”, “Sexual Behaviors in Adolescent” gibi anahtar kelimeleri ile tarama yapılarak yürütülmüştür. Çalışmaya dahil edilen kaynaklardan yararlanılarak, cinsel eğitimin ergenlere biyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan önemi yorumlanmıştır.

### 1.4. Araştırmanın Problemi

“Ergenlerin cinsel eğitim kaynakları, doğru ve güvenilir kaynaklar mıdır, ergenlere verilen cinsel eğitim neleri içermelidir, güvenli olmayan cinsel davranışın sonuçları nelerdir?” soruları araştırmanın temelde yer alan problemleridir.

## 2. KURAMSAL ÇERÇEVE

### 2.1. Ergenlik Dönemi Ve Cinsel Eğitim

İnsanlığın tarihinden beri varolan cinsellik tarihi, eski olmasına rağmen cinsel eğitim 20. yüzyılda önem kazanmaya başlamıştır. Son zamanlarda ise ilk kez çocukların yetişkinlere göre daha fazla şey bildiği gündeme gelmiştir. Çünkü zamanın çocukları eskiye kıyasla daha meraklı, araştırmacı, gözlemci, heyecanlı, soru soran, eleştiren çocuklardır (Çalışandemir, Bencik & Artan, 2008: 26). Bu nedenle özellikle ergenlik döneminde çocukların doğru ve güvenilir bilgilere ulaşması büyük önem taşımaktadır.

**Cinsel Eğitim;** Cinsel eğitim, bilgilendirme, tutum geliştirme, inançlar, değerler, ilişkiler ve mahremiyet konularını ele alan ve yaşam boyu süren bir süreçtir. Cinsel gelişim, cinsel sağlık ve üreme sağlığı, kişilerarası ilişkileri, sevgiyi, samimiyeti, beden imajını ve cinsiyet rollerini kapsar<sup>1</sup>. Cinsel eğitim ailede başlar, öğretmen, akran grupları, sağlık profesyonelleri, danışmanlar ve medya aracılığıyla devam eder (Sungur, 1998: 104).

**Sağlıklı cinsel yaşam** ise, bireyin biyopsikososyal açıdan sağlığını olumlu yönde etkileyen cinsel duygu ve davranışlardır. Ergenin sosyokültürel çevresi, bireysel özellikleri ve cinsellik konusundaki bilgi düzeyi gibi etkenler, seçimlerini etkiler. Cinselliğin doğal ve olumlu sürecinin yanısıra taşıdığı riskler de göz önüne alındığında cinsel eğitimin önemi ortaya çıkmaktadır (Karabekiroğlu, 2009: 123).

**Ergenlik (Genital) Dönemi (12-18 yaş);** Çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemidir (Özcebe ve diğ., 2007: 55; Fortenberry, 2013: 10; Santrock, 2017: 352). Ergenlik, erkekte ve kadında hızla büyümenin olduğu, birincil ve ikincil cinsel yapının yanısıra psikososyal gelişmeyi de kapsar (Özcebe ve diğ., 2007: 81). Bu gelişimi ergenin içinde bulunduğu etnik yapı, kültürel ve sosyoekonomik düzey etkiler

(Santrock, 2017: 352). Çocukluk dönemlerinde yaşanan sorunların çözümü bu çağda yapılmaya çalışılır. Ergenler kendilerini, çeşitli sorunlar arasında egemenlik kurmak zorunda hissederler. Çoğu ruhsal bozukluklar, nevrotik bozukluklar, kişilik bozuklukları, psikozlar bu dönemde ortaya çıkabilir. Ergenlik dönemi kimlik gelişimi açısından en önemli evrelerden biridir (Sungur, 1998: 104).

Ergenlik döneminde çocuk kendini cinsel araştırmalar ve deneyler içerisinde bulur. Cinsel fantezi ya da gerçekler bu evrede araştırılır. Ergenlikte bireyi cinsellikle ilgili doyumsuz bir merak sarar. Cinsel açıdan çekici olup olmadıklarını, nasıl seks yapacaklarını, gelecekteki cinsel hayatlarını tahmin ederek araştırılır ve düşünürler (Santrock, 2017: 357).

Cinsel yaşama başlama yaşı, cinselliği ve üreme sağlığını etkileyen faktörlerden biridir. Cinsel yönden aktif olanların birçoğu ilk cinsel ilişkisini ergen yaşlarda ve bilgi eksikliği içinde yaşamaktadır (Giray & Kılıç, 2004: 286). Ergenlerin çoğu cinsel tecrübeye duygusal açıdan hazır değildirler. Erken cinsel davranış sonucu suçluluk oranında, alkol-uyuşturucu madde kullanımında ve okulla ilgili sorunlarda artış görülmektedir. Ayrıca erken cinsel ilişki nedenlerinden biri de, anne baba kontrolünün az olmasıyla ilişkilendirilmiştir (Zimmer-Gembeck & Helfand, 2007: 153).

Ergenler cinsellikle ilgili bilgileri çoğunlukla akranlarından ve sosyal medyadan öğrenirler (Epstein & Ward, 2008: 113; Stevens, et. al., 2017: 369). Filipin, Peru ve El Salvador'u kapsayan, 14-18 yaş arası lise öğrencileri üzerine yapılan bir çalışmada, lise öğrencilerinin ilk cinsel ilişkilerindeki pişmanlıklarını belirlemişlerdir. İlk cinsel ilişkiye girme nedenleri akran ve partner baskısından dolayı olduğu için pişman olduklarını belirtmişlerdir (Osorio, et. al., 2012: 271). Türkiye'de, 8 yıl ara ile erkek ergenlerin cinsel davranış ve cinsel bilgi kaynaklarının değerlendirildiği bir çalışmada, tam cinsel ilişki yaşama ve flört etme davranışında artış belirlenmiştir. Ayrıca gençlerin, cinsel bilgileri aileden ve pornografik filmlerden edinmesinde bir artış olmuştur. Aileden bilgi alanlar 1.6 kat artarken porno içerikli filmlerden bilgi alanlar 2.9 kat artmıştır. Pornografik film izleme ile tam cinsel ilişki yaşama arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (Çetin ve diğ., 2008: 390). Bu doğrultuda ergenlerin, doğru ve güvenilir cinsel sağlık eğitimi, sosyal medya aracılığıyla da sağlanabilir (Stevens, et. al., 2017: 374; Ersoy, 2017: 46). Çocuklara verilecek cinsel eğitim özellikle, fiziksel ve duygusal cinsel gelişim, üreme, kendine güvenli ve yeterli bir birey olmak, ilişkiler, cinsel davranış, güvenli seks, toplum, kültür ve din konularını içermelidir (Sungur, 1998: 104; Özcebe ve diğ., 2007: 166).

Gerekli önlemler alınmadığında cinsel ilişki önemli riskler taşıyabilir. En önemli iki sorun ise istenmeyen gebelikler ve cinsel yolla bulaşan hastalıklardır. Amerika'da yıllara göre yapılan bir çalışmada cinsel ilişkide bulunan ergenlerde, gebeliği önleyici yöntemlerin kullanımında belirgin bir artış vardır. Fakat kondom kullanmayanlar da bu çalışmaya dahildir. Kız ergenlerin %21'i oral kontraseptif kullanmaktadırlar (Bee & Boyd, 2009: 232). Cinsel yönden aktif öğrenciler arasında kondom kullanımı, 2007 yılında % 62 iken 2017 yılında % 54'e düşmüştür. Bu durum cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar (HIV dahil) için ciddi bir sağlık riski oluşturmaktadır<sup>2</sup>. Öğrenciler cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusunda bilgilendirilmiş olsalar dahi gönül ilişkisi içinde oldukları partnerlerinin baskısına direnç gösterebilecek veya kondom kullanmayı tartışacak özgüvenden yoksundurlar (Bee & Boyd, 2009: 233, 235). Korunmasız bir cinsel ilişkide bulunan bir ergen genç kıza gonore bulaşma ihtimali %50, genital herpes bulaşma ihtimali %30 ve HIV bulaşma ihtimali %1'dir (Santrock, 2017: 360).

Bir genç kız ne kadar erken yaşta cinsel yönden aktif olursa gebe kalma ihtimali de o derece yüksektir (Bee & Boyd, 2009: 237). Bunun yanı sıra erken yaşta başlanan cinsel aktivite, sigara, alkol ve madde kullanımı, parçalanmış ailelerin çocukları, düşük akademik başarı ve yoksulluk, adölesan gebelikler için risk faktörleridir (Malamitsi-Puchner & Boutsikou, 2006; 170-171). Bazı aileler ise çocuklarının evlilik öncesi cinsel ilişkiye girmelerine karşı, onları erken yaşta evlendirmeyi çözüm olarak görürler. Bu da adölesan gebeliklerin bir diğer nedenidir (Giray & Kılıç, 2004: 288). Adölesan gebelikler olumsuz maternal ve fetal riskler taşırlar. Adölesan bir anneye sahip olan bebek düşük doğum ağırlığı, prematürite, intrauterin gelişim geriliği, ani bebek ölümü sendromu gibi birçok riskle dünyaya gelebilir. Ergen anne ise gebelik nedeniyle fiziksel, ruhsal ve sosyal açıdan sorunlarla karşılaşabilir

(Santrock, 2017: 361). İstemli yapılan düşüklerde yaşanan komplikasyonlar nedeniyle hastaneye yatırılanların %60'ı ergen kadınlardır (Giray & Kılıç, 2004: 289).

Ergenlikte sağlıklı cinsel gelişim için bireyin, bedeninde kendini rahat hissetmesi, cinsel dürtü ve duyguların normal bir durum olduğunu kabul etmesi, cinsel eylemleri kendi isteğiyle deneme kararında özgür olduğunu bilmesi, güvenli cinsel eylemleri bilmesi ve cinsel eylemdeki güvenli yöntemleri uygulaması gereklidir (Karabekiroğlu, 2009: 124). Bunun için de cinsel eğitimin önemi ortaya çıkmaktadır. Adölesanların, cinsel eğitimleri, doğumdan itibaren ailede başlar, okulda ve sosyal çevrede devam eder.

## 2.2. Ailede Cinsel Eğitim

Ergenlik öncesi çocukların cinsel merakları, her şeyi merak etmelerinin bir parçasıdır. Çocukların sorularına açık bir şekilde yanıt vermek her yaş için çok önemlidir. Çocuklar böylece cinsellikle ilgili konuşmanın kötü bir şey olmadığına inanır, hislerinin anlaşılacağına güvenir ve ihtiyaç duyduğu bilgileri anne-babalarından edineceğinden emin olurlar. Çocukların sorularına kısa, net ve anlaşılabilir cevaplar verilmelidir. Ayrıntılı bilgi vermek yanlıştır (Saygılı, 2006: 65).

Ailede cinselliğin gerek yetişkinler gerek çocuklar için yok sayılması bir cinsel eğitim şeklidir ve çocukların ilerideki cinsel yaşamlarındaki zorluklarının ilk nedenidir. Cinsellikle ilgili sorunların kaynağında, doğru zamanda, doğru kişiler tarafından uygun, tatminkar bilgi ve cevapların verilmemesi yatmaktadır ve bu sorunlar çoğunlukla yaşam boyu bireyi etkiler. Cinsel kimliğin gelişmesinde, yaşamın ilk yıllarındaki deneyimlerin etkisi önemlidir. Bu nedenle anne-babalar cinsiyet ve üreme konusunda çocuklarına bilgi vermelidirler (Tuğrul & Artan, 2001: 141; Babacan, 2003: 131).

Anne ve babalar çocuklarına cinsel eğitim verme sorumluluğunda olmalarına rağmen, bunu yapmaktan çekinirler, yapmazlar ya da yanlış bilgilerle geçiştirirler. Oysa ki cinsel eğitimin temeli ailede başlamaktadır. Çocukluk döneminde uygun koşullarda yetiştirilen çocuklar, ergenlik döneminde ebeveynle iletişim konusunda rahat olacaklardır (Saygılı, 2006: 66). Ailede, çocuklarla cinsellik konuları konuşulmazsa, çocuklar cinsellikle ilgili konuşmanın genellikle ayıp ve yanlış olduğunu düşünebilir, merak ettiklerini arkadaşlarıyla konuşup, yanlış veya eksik bilgiler edinebilirler. Yaşantılarında da herhangi bir sorunla karşılaştıklarında aileleriyle paylaşmaktan korkup, saklayarak hatalı çözümlere yönelebilirler. Örneğin; kişinin cinsel doyuma kendi kendine ulaşması olarak tanımlanan mastürbasyonun, doğal bir eylem olduğu, bedensel ya da ruhsal bir hastalığa yol açmadığı açıklanmalıdır. Aksi halde “ayıp, günah” şeklindeki yaklaşımlar suçluluk ve pişmanlık gibi duygulara, anlamsız korkulara, cinsel işlev bozukluklarına yol açabilir (Sadock & Sadock, 2005: 176). Daha da kötüsü çocuk cinsel istismara uğradığını anlamayabilir ya da korktuğu için bunu saklayabilir. Ülkemizde cinsel istismara uğrayan çocukların %62'si 13-18 yaşlarındadır. Cinsel istismarda bulunanlarsa %78 oranında çocuğun bildiği ve güvendiği kişilerdir. Son yıllarda çocuklar sosyal medya aracılığıyla da cinsel istismara uğramaktadırlar. Pornografik filmi zorla izletme bunlar arasındadır. Ergenlerin %46'sı flört örüntüsüyle istismara uğramaktadır (Erdoğan ve diğ., 2011: 55).

Anne babalar ergen çocuklarıyla iyi iletişim kurduklarından emin olmalıdır. Konuşulması ve paylaşılması gereken konular zor olsa bile anneler ve babalar ergenin konuşmasını desteklemelidir. Ebeveynler, çocukluk döneminde çocuklarının, bütün sorularına olduğu gibi cinsellikle ilgili sorularına da çocukların anlayabileceği şekilde cevap vermeleri gerekir. Böylece çocuk üzerinde anne ve babaya karşı duyulan güven duygusu gelişir.

## 2.3. Okullarda Cinsel Eğitim

Okulda öğrencilerin yaş grubuna göre değişkenlik gösteren birçok konular konuşulmaktadır. Bedensel büyüme ve gelişme, ergenlikte yaşanan güvensizlikler, ilk sivilcenin çıkması, farklı ilişki biçimleri, karşı cinsle ilgili belirli yaşlarda nasıl davranılması gerektiği konusunda görüşler, kız veya erkek arkadaşla ilgili ailelerde yaşanan gerginlikler tartışılan konulardır (Özcebe ve diğ., 2007: 164).



Ayrıca okullar ergen popülasyonlarının yoğun olduğu yerlerdir ve cinsel sağlık eğitimi içinde en uygun ortamlardandır.

Ergenler ilk cinsel deneyimlerini genellikle lise döneminde yaşarlar. Amerika’da yapılan bir çalışmada cinsel ilişkiye girme oranı 9. sınıflarda %18 iken 11. sınıfta bu oran %43’e çıkmaktadır (Bee & Boyd, 2009: 233). Bu nedenle okullar, cinsel eğitim verilmesi açısından aileden sonra önemli bir yere sahiptir.

Cinsel sağlık eğitimi, vücut bölümlerinin adları, fonksiyonları, korunması ve üreme bilgilerinin ötesindedir (Çalışandemir, Bencik & Artan, 2008: 14). Bilgi eksikliği, yanlış bilgiler ve inanışlar da olumsuz sonuçlar doğurabilir. Bir üniversitenin, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık lisans programına kayıtlı öğrenciler üzerine yapılan bir çalışmada, öğrencilerin % 25.9’u “Cinsel Sağlık Eğitimi” dersini almadıklarını, % 39.2’si “Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar” konusunda bilgi almak istediklerini belirtmişlerdir (Demirel-Bozkurt ve Parlak, 2017: 5).

Erkek ve kadınlardaki abartılı veya yanlış cinsel inanışların (mitlerin), cinsel işlev bozukluklarının oluşumunda yeri ve önemi bilinmektedir (Sungur, 1998: 103). Örneğin; ergenlikte korkutularak verilen cinsel eğitim sonucu vajinismus görülebilir. Cinsel eğitimin okulda veriliyor olması bu eğitimin anne baba tarafından verilmemesi anlamına gelmez. Bu eğitimin evde de desteklenmesi gerekir. Ankara’da 10-19 yaş grubu 128 kadınla yapılan bir çalışmada, katılımcıların %66.4’ü cinsel konularla ilgili bilgi vermeye yönelik bir eğitim almadığını belirtmişlerdir (Biri ve diğ., 2007: 104).

Ülkemizde Eğitim Fakültesi üniversite 1. sınıf öğrencilerine yapılan bir çalışmaya göre, cinsel yönden aktif olan öğrenciler, ilk cinsel deneyimlerini 16-19 yaşlarında, %27.4’ü para karşılığı tanımadığı bir kişi ile yaşamışlardır ve %62.8’i ilk ilişkide kondom kullanmıştır. Öğrencilerin %89.1’i cinsel sağlık eğitimini uzman hekim veya hemşireden almak istediklerini belirtmişlerdir (Kaya, Serin & Genç, 2007: 441).

İzmir’de 8 yıl ara ile yapılan bir çalışma erkek ergenlerin cinsel aktivite durumlarını ve cinsel bilgi kaynaklarını belirlemiştir. Bunun sonucunda erkek ergenlerin tam olarak cinsel ilişki yaşama ve flört davranışlarında artış olduğu ve pornografik film izleyenlerle tam ilişki yaşayanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Çetin ve diğ., 2008: 396). Bunun anlamı pornografik filmlerin cinsel ilişki için bir bilgi kaynağı olarak görüldüğü olabilir. Erken yaşta yaşanan cinsel ilişkinin sakıncaları ise cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve istenmeyen gebeliklerdir. İstenmeyen gebeliklerin sonucu ise sağlıklı koşullarda gerçekleştirilen düşükler olabilir (Giray & Kılıç, 2004: 289).

Cinsel yolla bulaşan hastalıklara neden olan en yaygın enfeksiyonlardan bir de klamidyadır (Bee & Boyd, 2009: 235). Amerika’da 15-19 yaş arasındaki adölesan gebelerde klamidy enfeksiyonu araştırılmıştır ve her ikisi de korunmasız cinsel ilişki ile ortaya çıktığı için adölesan gebelerin çoğunluğunda klamidy enfeksiyonu saptanmıştır (Enns, et. al., 2017: 619).

Cinsel eğitimin temeli ailede başlar. Ailelerin cinsel eğitimden kaçınmalarının tek nedeni yalnızca bu konuyu konuşurken utanmaları değildir. Aynı zamanda kendilerini bu konuda bilgisiz görmeleri ve çocuklarına ne söyleyeceklerini bilmemeleridir. Okullarda ise öğretmenler bu konuda yeterli olmayabilirler. Çünkü aileler ve öğretmenler eskinin öğrencileridir ve bu konuda eğitilmemişlerdir. Bu nedenle cinsel eğitimin hedef kitlesine özellikle ebeveynler ve öğretmenler de dahil edilmelidir. Aileler ve okullar cinsel konulardan kaçınıp saklayarak yeni nesilleri eğitemeyeceklerini kabul etmelidirler (Çalışandemir, Bencik & Artan, 2008: 26).

### 3. SONUÇ ve ÖNERİLER

Cinsel eğitim yaşam boyu süren bir süreçtir. Ülkemizde cinsellikle ilgili konular, konuşulmaktan kaçınılan konulardır. Erken yaşlarda ve bilgi eksiklikleri, yanlış bilgiler ile gerçekleştirilen cinsel eylem sonucunda, adölesan gebelik, cinsel yolla bulaşan hastalıklar gibi sağlık problemlerinin yanısıra sosyal ve psikolojik açıdan birçok sorunu da beraberinde getirmektedir. Oysa ki topluma sağlıklı bireyler kazandırılması için cinsel eğitimin ailede başlaması, okulda da yaşına uygun müfredat programıyla devam etmesi gereklidir. Çocukluk döneminin her evresinde karşılanmamış

cinsel eğitim ihtiyacı, yanlış cinsel yönelimlere, inanışlara ya da çeşitli cinsel işlev bozukluklarına neden olabilir. Cinsel eğitimin etkili olabilmesi için, eğitime ergenlik döneminden önce başlanmalıdır. Eğitimde anahtar rolü oynayacak kişiler ebeveynler, öğretmenler, aile üyeleri ve sağlık profesyonelleri olmalıdır. Bu nedenle ergenlerde cinsel eğitim konusunda geniş çaplı araştırmalar yapılmalıdır ve mevcut durum ortaya çıkarılmalıdır. Araştırma sonucu doğrultusunda güvenilir bilgi kaynaklarına dayalı, cinsel eğitimler verilmelidir.

## KAYNAKÇA

Babacan, S.S. (2003). “İnsan Seksüalitesinin Kültürel ve Psikososyal Yönleri”, Kastamonu Eğitim Dergisi, 11 (1): 131-136.

Bee, H. & Boyd, D. (2009). Çocuk Gelişim Psikolojisi. (Çev. Gündüz O.), Kaknüs Yayınları, İstanbul.

Biri, A., Korucuoğlu, Ü., Yılmaz, E., Şimşek, Ç., Aksakal, F.N. & İlhan, M. (2007). “Adölesan kızların cinsel bilgi gereksinim durumlarının belirlenmesi”, J Turk Soc Obstet Gynecol, 4(2):104-107.

Chandra, A., Mosher, W.D., Copen, C. & Sionean, C. (2011). “Sexual behavior, sexual attraction, and sexual identity in the United States: data from the 2006-2008 National Survey of Family Growth”, Natl Health Stat Report, 3(36):1-36.

Çalışandemir, F.; Bencik, S. & Artan, İ. (2008). “Çocukların Cinsel Eğitimi: Geçmişten Günümüze Bir Bakış”, Eğitim ve Bilim, 33(150):17-24.

Çetin, S.K., Bildik, T., Erermiş, S., Demiral, N., Özbaran, B., Tamar, M. & Aydın, C. (2008). “Erkek Ergenlerde Cinsel Davranış ve Cinsel Bilgi Kaynakları Sekiz Yıl Arayla Değerlendirme”, Türk Psikiyatri Dergisi, 19(4): 390-397.

Demirel-Bozkurt, Ö. & Parlak, Y. (2017). “Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Öğrencilerinin Hpv Enfeksiyonu ve Aşısına Yönelik Bilgi ve Görüşleri”, Uluslararası Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi, 13:1-19.

Enns, E.A., Kao, S.Y., Kozhimannil, K.B., Kahn, J., Farris, J. & Kulasingam, S.L. (2017). “Using Multiple Outcomes of Sexual Behavior to Provide Insights Into Chlamydia Transmission and the Effectiveness of Prevention Interventions in Adolescents”, Sexually Transmitted Diseases, 44(10):619-625.

Epstein, M. & Ward, L.M. (2008). “Always use protection: Communication boys receive about sex from parents, peers, and the media”, Journal of Youth and Adolescence, 37(2): 113-126.

Erdoğan, A., Tufan E., Karaman, M.G., Atabek, M.S., Koparan, C., Özdemir, E., Çetiner, A.B., Yurteri, N., Öztürk, Ü., Kurçer, M.A. & Ankaralı, H. (2011). “Türkiye’nin dört farklı bölgesinde çocuk ve ergenlere cinsel tacizde bulunan kişilerin karakteristik özellikleri”, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 12: 55-61.

Ersoy, E. (2017). “Sosyal Ağların Gençlerin Sosyalleşmesine ve Pedagojik Gelişimine Etkisi”, Uluslararası Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi, 13:45-59.

Fortenberry, J. D. (2013). “Puberty and Adolescent Sexuality”, Horm Behav., 64(2):280-287.

Giray, H. & Kılıç, B. (2004). “Bekar Kadınlar ve Üreme Sağlığı”, Sürekli Tıp Eğitim Dergisi, 13 (8):286-289.

Karabekiroğlu, K. (2009). Anne-Babalar İçin Ergen Ruh Sağlığı Rehberi, Say Yayıncılık, İstanbul.

Kaya, F., Serin, Ö. & Genç, A. (2007). “Eğitim Fakültesi Birinci Sınıf Öğrencilerinin Cinsel Yaşamlarına İlişkin Yaklaşımlarının Belirlenmesi”, TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni, 6(6):441-448.

Kukulu, K., Gürsoy, E. & Sözer, G.A. (2009). “Turkish University Students’ Beliefs in Sexual Myths”, Sex Disabil, 27:49-59.

- Malamitsi-Puchner, A. & Boutsikou, T. (2006). "Adolescent pregnancy and perinatal outcome", *Pediatr Endocrinol Rev*, 3(1):170-171.
- Osorio, A., López-Del Burgo, C., Carlos, S., Ruiz-Canela, M., Delgado, M. & De Irala, J., (2012). "First sexual intercourse and subsequent regret in three developing countries", *Journal of Adolescent Health*, 50: 271–278.
- Özcebe ve diğ. (2007). AÇSAP Genel Müdürlüğü, Türkiye Üreme Sağlığı Programı, Gençlik Danışmanlık ve Sağlık Hizmet Merkezleri Cinsel Üreme Sağlığı Eğitimi Modülü, Katılımcı Rehberi, Ankara, 164-168.
- Sadock, B.J. & Sadock, V.A. (2005). *Klinik Psikiyatri*. (Çev.Ed. Aydın, H. & Bozkurt, A.), 2. Baskı, Güneş Tıp Kitabevi, Ankara.
- Santrock, J.W. (2017). *Yaşam Boyu Gelişim Gelişim Psikolojisi*. (Çev. Ed. Yüksel G.), 13. Baskı, Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Stevens, R., Gilliard-Matthews, S., Dunaev, J., Todhunter-Reid, A., Brawner, B. & Stewart, J. (2017). "Social Media Use and Sexual Risk Reduction Behavior Among Minority Youth: Seeking Safe Sex Information", *Nurs Res*, 66(5):368-377.
- Sungur, M.Z. (1998). "Cinsel Eğitim", *Klinik Psikiyatri Dergisi*, (2):103-108.
- Saygılı, S., (2006). *Çocuklarda Davranış Bozuklukları*, Elit Kültür Yayınları, İstanbul.
- Tuğrul, B. & Artan, İ., (2001). "Çocukların Cinsel Eğitimi ile İlgili Anne Görüşlerinin İncelenmesi", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20: 141-149.
- Zimmer-Gembeck, M.J. & Helfand, M. (2007). "Ten years of longitudinal research on U.S. adolescent sexual behavior: Developmental correlates of sexual intercourse, and the importance of age, gender and ethnic background", *Developmental Review*, 28:153-224.
- Centers for Disease Control and Prevention, 2018. CDC Releases Youth Risk Behavior Survey Results and Trends Report. <https://www.cdc.gov/features/YRBS/> E.T. 03.07.2018.
- Sexuality Education Q & A. <http://www.siecus.org/index.cfm?fuseaction=page.viewpage&pageid=521&grandparentID=477&parentID=514> E. T. 05.07.2018.